

Jaollisuus

Hannu Lehto
Lahden Lyseon lukio

Jaollisuus	2
Summan jaollisuus	3
Tulon jaollisuus	4
Alkuluvut	5
Aritmetiikan peruslause	6
Tulon jaollisuus alkuluvulla	7

Jaollisuus

Olkoon $a, b \in \mathbb{Z}$ ja $b \neq 0$.

- a on jaollinen luvulla b eli
- b jakaa a :n, merkitään $b \mid a$ eli
- b on a :n tekijä eli
- a on b :n monikerta, jos

$$a = bc, \quad c \in \mathbb{Z}.$$

Esimerkki. Mitkä luvuista 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9 jakavat luvun 15984?

2 / 7

Summan jaollisuus

Lause. Olkoon $a, b \in \mathbb{Z}$ ja $k \neq 0$.

$$\text{Jos } k \mid a \text{ ja } k \mid b \text{ niin } k \mid (a + b).$$

Todistus.

■

3 / 7

Tulon jaollisuus

Lause. Olkoon $a, b \in \mathbb{Z}$ ja $k \neq 0$.

$$\text{Jos } k \mid a \text{ niin } k \mid (ab).$$

Todistus.

■

4 / 7

Alkuluvut

2 3 5 7 11 13 17 19 23 29 31 37 41 43 47 53 59 61 67 71 73 79 83 89 97 101 103 107 109 113 127 131 137 139
149 151 157 163 167 173 179 181 191 193 197 199 211 223 227 229 233 239 241 251 257 263 269 271 277
281 283 293 307 311 313 317 331 337 347 349 353 359 367 373 379 383 389 397 401 409 419 421 431 433
439 443 449 457 461 463 467 479 487 491 499 503 509 521 523 541 547 557 563 569 571 577 587 593 599
601 607 613 617 619 631 641 643 647 653 659 661 673 677 683 691 701 709 719 727 733 739 743 751 757
761 769 773 787 797 809 811 821 823 827 829 839 853 857 859 863 877 881 883 887 907 911 919 929 937
941 947 953 967 971 977 983 991 997. . .

Kokonaisluku $a \geq 2$ on *alkuluku*, jos se on jaollinen vain itsellään ja luvulla 1. Muutoin a on *yhdistetty luku*.

5 / 7

Aritmetiikan peruslause

Lause. Jokainen kokonaisluku $a \geq 2$ voidaan esittää yksikäsitteisesti alkulukujen tulona.

Esimerkki. Jaa alkutekijöihin luku 360.

6 / 7

Tulon jaollisuus alkuluvulla

Jos $k \mid a$ tai $k \mid b$, niin $k \mid (ab)$. Mutta onko käänteinen lause voimassa?

Koska esimerkiksi $6 \mid (3 \cdot 4)$, mutta $6 \nmid 4$ ja $6 \nmid 3$, niin käänteinen lause ei ole yleisesti tosi.

Kuitenkin rajoitetumpi lause on voimassa.

Lause. Olkoon p alkuluku. Jos $p \mid (ab)$, niin $p \mid a$ tai $p \mid b$.

Todistus.

7 / 7